

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
НАУКОВО-ДОСЛІДНА ЛАБОРАТОРІЯ ОСВІТОЛОГІЇ

**ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ТА ЕКСПЕРТНИЙ СУПРОВІД ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:
ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до освітнього модуля

Київ – 2020

*Рекомендовано до друку
рішенням науково-дослідної лабораторії освітології
Київського університету імені Бориса Грінченка.
Протокол № 5 від 14.05.2020 р.*

Розробники: *Сисоева Світлана Олександрівна*, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, академік-секретар відділення загальної педагогіки та філософії освіти Національної академії педагогічних наук України, провідний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії освітології Київського університету імені Бориса Грінченка.

Батечко Ніна Григорівна, доктор педагогічних наук, кандидат фізико-математичних наук, доцент, завідувач кафедри вищої та прикладної математики Національного університету біоресурсів і природокористування України, професор кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка.

Тригуб Ілона Іванівна, кандидат педагогічних наук, науковий співробітник науково-дослідної лабораторії освітології Київського університету імені Бориса Грінченка.

Рецензенти: *Осадчий В'ячеслав Володимирович*, доктор педагогічних наук, професор кафедри інформатики і кібернетики Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Проценко Олена Борисівна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач науково-дослідної лабораторії освітології Київського університету імені Бориса Грінченка.

Сисоева С. О., Батечко Н. Г., Тригуб І. І. Якість вищої освіти та експертний супровід її забезпечення: досвід Європейського Союзу : методичні рекомендації до освітнього модуля / За заг. ред. С. О. Сисоевої. Київ : ТОВ «Видавниче Підприємство «Едельвейс». 2020. 36 с.

Методичні рекомендації до освітнього модуля «Якість вищої освіти та експертний супровід її забезпечення: досвід Європейського Союзу» для здобувачів вищої освіти (ступінь «Доктор філософії») розроблено науково-дослідною лабораторією освітології Київського університету імені Бориса Грінченка у рамках програми «Еразмус + : Жан Моне» з метою забезпечити теоретичну та практичну підготовку майбутніх докторів філософії (Ph.D) щодо забезпечення якості вищої освіти та її експертного супроводу в Україні з урахуванням досвіду та кращих здобутків країн Європейського Союзу.

ISBN

ЗМІСТ

ВСТУП	4
I. Опис проекту	6
II. Зміст освітнього модуля	9
2.1 Тематичний план	9
2.2 Робоча програма	11
2.2.1. Лекційні заняття	11
2.2.2. Семінарські заняття	18
2.2.3. Інтерактивні заняття	28
III. Форми та методи вивчення освітнього модуля	30
IV. Особливості реалізації освітнього модуля	32
4.1 Моніторинг	32
4.2 Поширення інформації	33
ВИСНОВКИ	34
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	35

ВСТУП

Якість освіти є наріжним каменем сучасної парадигми освіти, пріоритетом освітньої політики більшості країн світу [2; 4]. Якісна освіта розглядається як один з індикаторів високої якості життя, інструмент соціального та культурного добробуту й економічного зростання.

Основні відмінності у формуванні української та європейської систем забезпечення якості вищої освіти, що окреслюють безпосередньо проблему забезпечення якості освіти в Україні, полягають у наступному [1]: у Європейському Союзі (далі ЄС) умови розвитку – свобода вибору в умовах ринку, в Україні – адміністративно-командна система; основний споживач освіти у ЄС – студент, роботодавець, в Україні – державний механізм; у ЄС накопичено суспільством навички та вміння висування вимоги до якості освіти, в Україні – навички та вміння пристосування до вимог влади, розподіляти на свою користь бюджетні кошти.

Всупереч позитивним зрушенням на законодавчому рівні (прийняття нового Закону України «Про вищу освіту» (2014), у якому було передбачено створення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти; прийняття Постанови Кабміну України про утворення Агентства, яка містить його Статут), реалії свідчать про те, що система вищої освіти України залишається закритою, вимоги до якості формулюють і перевіряють переважно профільні міністерства (виконавці, а не реальні замовники освітніх послуг), які не завжди корелюють із реальними потребами відкритого ринку. А важливі учасники процесу, які мають скеровувати учасників освітнього процесу, – бізнес, студенти, аспіранти, національні та міжнародні громадські організації та інші – не беруть участі у процедурах забезпечення якості, хоча формально таку участь передбачено [2].

Зокрема, ефективне здійснення внутрішнього оцінювання якості освіти в університеті аспірантами, вимагає від них ґрунтовної теоретичної та практичної підготовки з питань якості вищої освіти та експертного супроводу її забезпечення в Україні з урахуванням прогресивного досвіду країн ЄС. Така підготовка, на наш погляд, стане можливою завдяки впровадженню освітнього модуля «Якість вищої освіти та експертний супровід її забезпечення: досвід Європейського Союзу».

Запропонований освітній модуль апробовано у 2017–2020 рр. в освітньому процесі аспірантів різних наукових спеціальностей, за якими у Київському університеті імені Бориса Грінченка на

постійній основі здійснюється підготовка в аспірантурі, а саме: науки про освіту; дошкільна освіта; образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація; музичне мистецтво; релігієзнавство; історія та археологія; філософія; філологія; психологія; соціальна робота.

Стратегія співпраці України з ЄС передбачає поступову інтеграцію національної системи вищої освіти в Європейський освітній простір, як напрям, завдяки якому можна досягти вагомих успіхів у всіх інших євроінтеграційних процесах. Інтеграція української вищої освіти в європейський освітній простір може стати одним з вирішальних системних чинників у входженні України в об'єднану Європу. Інтеграційний процес у сфері освіти та науки полягає, насамперед у впровадженні європейських норм і стандартів в освіті з метою забезпечення її якості. На ознайомлення з ними, зокрема, націлений зміст розробленого освітнього модуля.

I. ОПИС ПРОЄКТУ

Освітній проєкт «Якість вищої освіти та експертний супровід її забезпечення: рух України до Європейського Союзу» розроблений Науково-дослідною лабораторією освітології Київського університету імені Бориса Грінченка у рамках програми «Еразмус +: Жан Моне». Реалізація освітнього проєкту потребує створення умов для вивчення майбутніми докторами філософії (Ph.D) прогресивного досвіду країн ЄС з питань якості вищої освіти та експертного супроводу її забезпечення у межах викладання освітнього модуля «Якість вищої освіти та експертний супровід її забезпечення: досвід Європейського Союзу» тривалістю 3 академічні роки.

Зважаючи на необхідність залучення до оцінювання якості вищої освіти вищих навчальних закладів не лише керівництва, адміністративного персоналу, викладачів, а й аспірантів, то цільовою аудиторією проєкту визначено майбутніх докторів філософії. Важливим є той факт, що аспіранти як кваліфіковані фахівці, які здобули повну вищу освіту, здебільшого, вже мають досвід професійної діяльності у різних сферах. Такого роду підготовка дозволяє фахівцям використовувати здобуті теоретичні знання і практичні уміння у своїй професійній діяльності та популяризувати кращі освітні практики ЄС серед широкої громадськості.

Проєкт корисний для визначеної цільової групи установи, що приймає, на місцевому, регіональному та європейському рівнях.

На місцевому рівні впровадження освітнього модуля «Якість вищої освіти та експертний супровід її забезпечення: досвід Європейського Союзу» в освітній процес аспірантів вищого навчального закладу дає можливість здійснити їх ґрунтовну теоретичну і практичну підготовку з питань якості вищої освіти, що сприятиме здійсненню ними ефективного внутрішнього оцінювання якості освіти в установі, що приймає.

На регіональному рівні освітній модуль сприятиме кращому розумінню значення якості вищої освіти для розвитку територіальних громад різних міст України. Аспіранти як кваліфіковані фахівці, які здобули повну вищу освіту, здебільшого, вже мають досвід професійної діяльності у різних сферах, а також можуть працювати у різних регіонах України. Тому, отримавши таку підготовку, фахівці можуть використовувати здобуті теоретичні знання і практичні уміння у своїй професійній діяльності та впроваджувати кращі освітні практики ЄС.

На міжнародному рівні установа, що приймає, на основі укладених

угод про співпрацю з міжнародними організаціями та освітніми установами інших країн світу, здобуває можливість обміну досвідом за результатами проєкту.

Метою проєкту визначено забезпечення теоретичної та практичної підготовки майбутніх докторів філософії (Ph.D) щодо забезпечення якості вищої освіти та її експертного супроводу в Україні з урахуванням досвіду країн ЄС.

Завдання проєкту:

1. Оволодіння майбутніми докторами філософії (Ph.D) системою знань з питань якості вищої освіти та експертного супроводу її забезпечення в країнах ЄС.
2. Засвоєння майбутніми докторами філософії (Ph.D) основних європейських стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості вищої освіти.
3. Опанування майбутніми докторами філософії (Ph.D) технологій експертного супроводу забезпечення якості вищої освіти.
4. Популяризація прогресивного досвіду ЄС з питань якості вищої освіти та експертного супроводу її забезпечення.

Визначена мета, завдання та методологія проєкту, першочергово спрямовані на сприяння стимулюванню знань визначеної аудиторії про євроінтеграційні процеси. А саме структура, теми та змістовне наповнення освітнього модуля спрямовані на підвищення рівня знань у майбутніх докторів філософії (Ph.D) з питань якості вищої освіти та експертного супроводу її забезпечення у країнах ЄС та засвоєння майбутніми докторами філософії (Ph.D) основних європейських стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості вищої освіти. Важливим у цьому питанні вважаємо і розвиток умінь і навичок майбутніх докторів філософії через опанування ними технологіями експертного супроводу забезпечення якості вищої освіти.

Науково-дослідна лабораторія освітології Київського університету імені Бориса Грінченка має можливість надати свої наукові видання як базу для публікації результатів досліджень майбутніх докторів філософії, що уможливило поширення досвіду країн ЄС.

Етапи реалізації проєкту:

1. Остаточне узгодження контенту освітнього модуля для 1 академічного року, оскільки тематика лекційних, семінарських та інтерактивних занять може коригуватися на основі можливих змін у законодавстві в галузі освіти України та ЄС, а також відповідно до освітніх реформ. Крім того, тематика може коригуватися відповідно до запитів і потреб аудиторії.
2. Для 1 академічного року розраховано проведення 64 год., з них:

16 год. – лекційні заняття, 16 год. – семінарські заняття, 32 год. – інтерактивні заняття.

3. Остаточне узгодження контенту освітнього модуля для 2 академічного року.

4. Для 2 академічного року розраховано проведення 58 год., з них: 24 год. – лекційні заняття, 24 год. – семінарські заняття, 10 год. – інтерактивні заняття.

5. Остаточне узгодження контенту освітнього модуля для 3 академічного року.

6. Для 3 академічного року розраховано проведення 58 год., з них: 20 год. – лекційні заняття, 20 год. – семінарські заняття, 18 год. – інтерактивні заняття.

7. Підбивання підсумків.

Кожен етап реалізації проекту супроводжується здійсненням контролю якості та моніторингу.

II. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО МОДУЛЯ

2.1. Тематичний план

№	Назви теоретичних розділів	Кількість годин			
		Лекцій	Семінарських	Інтерактивів	Разом
	Якість вищої освіти та загальні принципи її забезпечення у країнах ЄС.	2	2	2	6
	Стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти у країнах ЄС.	2	2		4
	Методологія забезпечення якості вищої освіти у країнах ЄС.	2	2	4	8
	Експертна діяльність в освіті у країнах ЄС: цілі, завдання, зміст, об'єкти та суб'єкти.	2	2	4	8
	Нормативно-правові засади забезпечення якості вищої освіти: досвід ЄС.	2	2	6	10
	Внутрішній моніторинг якості вищої освіти у країнах ЄС.	2	2	2	6
	Зовнішній моніторинг якості вищої освіти у країнах ЄС.	2	2	2	6
	Експертиза інновацій для забезпечення якості вищої освіти.	2	2	12	16
	Лідерство і функціонування освітніх систем для забезпечення якості вищої освіти.	2	2	4	8
	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Австрійської Республіки.	2	2	2	6
	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Королівства Бельгія.	2	2		4
	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Республіки Болгарія.	2	2		4
	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Республіки Хорватія.	2	2	2	4

Забезпечення якості вищої освіти: досвід Королівства Данія.	2	2		4
Забезпечення якості вищої освіти: досвід Республіки Естонія.	2	2	2	6
Забезпечення якості вищої освіти: досвід Фінляндської Республіки.	2	2		4
Забезпечення якості вищої освіти: досвід Французької Республіки.	2	2		4
Забезпечення якості вищої освіти: досвід Федеративної Республіки Німеччини.	2	2	2	6
Забезпечення якості вищої освіти: досвід Грецької Республіки.	2	2		4
Забезпечення якості вищої освіти: досвід Італійської Республіки.	2	2		4
Забезпечення якості вищої освіти: досвід Республіки Угорщина.	2	2		4
Забезпечення якості вищої освіти: досвід Республіки Ірландія.	2	2		4
Забезпечення якості вищої освіти: досвід Литовської Республіки.	2	2	4	8
Забезпечення якості вищої освіти: досвід Королівства Нідерландів.	2	2		4
Забезпечення якості вищої освіти: досвід Республіки Польща.	2	2		4
Забезпечення якості вищої освіти: досвід Португальської Республіки.	2	2		4
Забезпечення якості вищої освіти: досвід Румунії.	2	2		4
Забезпечення якості вищої освіти: досвід Республіки Словенія.	2	2		4
Забезпечення якості вищої освіти: досвід Королівства Іспанія.	2	2		4
Забезпечення якості вищої освіти: досвід Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії.	2	2	14	18
Разом	60	60	60	180

2.2. Робоча програма

2.2.1. Лекційні заняття

№	Тема	План
1	Якість вищої освіти та загальні принципи її забезпечення у країнах ЄС.	<ol style="list-style-type: none">1) Визначення понять «якість», «якість освіти», «якість вищої освіти», «якість освітньої діяльності».2) Різні аспекти якості вищої освіти: якість знань, якість навчання, результати освітньої діяльності.3) Внутрішні та зовнішні компоненти якості вищої освіти.4) Управління якістю вищої освіти у країнах ЄС.5) Нові підходи до процесу забезпечення якості сучасної вищої освіти в країнах ЄС.
2	Стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти у країнах ЄС.	<ol style="list-style-type: none">1) Контекст, сфера, дії, цілі та принципи.2) Стандарти та рекомендації щодо внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.3) Стандарти та рекомендації щодо зовнішнього забезпечення якості вищої освіти.4) Стандарти та рекомендації щодо агенцій із забезпечення якості освіти.5) Огляд стандартів із забезпечення якості вищої освіти.
3	Методологія забезпечення якості вищої освіти у країнах ЄС.	<ol style="list-style-type: none">1) «Цикл якості», або чотири етапи процесу забезпечення якості: планування; впровадження, оцінювання; перегляд.2) Методи забезпечення якості вищої освіти: опитування; аналіз документації; спостереження; інтерв'ю; використання наявних статистичних даних.3) Показники / критерії якості вищої освіти: стан матеріально-технічної бази навчального закладу; якість інфраструктури; якість викладацького складу; якість освітніх програм; якість студентів; якість знань; інноваційна активність керівництва; впровадження інновацій; попит на випускників; досягнення випускників.4) Внутрішні та зовнішні процедури забезпечення якості: самооцінювання; інспекції, акредитація, ліцензування, сертифікація; веб-сайт; міжінституційні опитування студентів; рейтингування.5) Механізми зворотного зв'язку. Відкритий доступ до результатів оцінки.

4	Експертна діяльність в освіті у країнах ЄС: цілі, завдання, зміст, об'єкти та суб'єкти.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Зміст поняття «експертиза», «експертиза в освіті» та «експертна діяльність в освіті». 2) Сутність та зміст експертної діяльності. 3) Цілі експертної діяльності у вищій освіті. 4) Головні завдання експертної діяльності у вищій освіті, їх типи. 5) Об'єкти та суб'єкти експертизи у вищій освіті.
5	Нормативно-правові засади забезпечення якості вищої освіти: досвід ЄС.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Документи ЄС щодо забезпечення якості вищої освіти. 2) Роль Болонської декларації у забезпеченні якості вищої освіти. 3) Нормативно-правові засади забезпечення процедури ліцензування. 4) Нормативно-правові засади забезпечення процедури акредитації. 5) Аналіз нормативно-правової бази сучасного розвитку системи вищої освіти України в контексті проблеми інтеграції в європейське співтовариство.
6	Внутрішній моніторинг якості вищої освіти у країнах ЄС.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Порівняльний, пролонгований, констатувальний, діагностичний і прогностичний характер внутрішнього моніторингу якості вищої освіти. 2) Ефективність внутрішнього моніторингу якості вищої освіти. 3) Використання рейтингу в моніторингових дослідженнях. 4) Технології моніторингу якості освітнього процесу у вищих навчальних закладах. 5) Вимоги, функції, методи моніторингу якості вищої освіти.
7	Зовнішній моніторинг якості вищої освіти у країнах ЄС.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Класифікації пакетів показників якості вищої освіти. 2) Індикатори якості освіти Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР). 3) Показники якості освіти, що використовуються ЮНЕСКО. 4) Індикатори ООН щодо рівня людського розвитку. Індекс людського розвитку. 5) Освітні індикатори, рекомендовані Радою з освіти ЄС.
8	Експертиза інновацій для забезпечення якості вищої освіти.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Інноваційна діяльність у вищій освіті: параметри аналізу та оцінювання. 2) Типи та види експертизи інноваційної діяльності.

		<p>3) Методи вибору і прогнозування інноваційних процесів у вищій освіті, критерії їх ефективності.</p> <p>4) Експертні оцінки в інноваційній педагогічній діяльності.</p> <p>5) Критерії оцінювання інноваційних освітніх проектів.</p>
9	Лідерство і функціонування освітніх систем для забезпечення якості вищої освіти.	<p>1) Роль університету у розвитку лідерського потенціалу суспільства.</p> <p>2) Світова науково-дослідна інфраструктура порівняльних досліджень у галузі вищої освіти.</p> <p>3) Системи освіти європейських країн (на прикладі Великої Британії, Франції, Німеччини, Швеції).</p> <p>4) Освітня політика ЄС.</p> <p>5) Діяльність міжнародних організацій у галузі проведення компаративістських досліджень з освіти.</p>
10	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Австрійської Республіки.	<p>1) Нормативно-правові засади забезпечення якості вищої освіти в Австрії.</p> <p>2) Процедура внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Австрії.</p> <p>3) Процедура зовнішнього забезпечення якості вищої освіти в Австрії.</p> <p>4) Діяльність агенцій із забезпечення якості в Австрії.</p> <p>5) Управління якістю вищої освіти в Австрії.</p>
11	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Королівства Бельгія.	<p>1) Нормативно-правові засади забезпечення якості вищої освіти у Бельгії.</p> <p>2) Процедура внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Бельгії.</p> <p>3) Процедура зовнішнього забезпечення якості вищої освіти у Бельгії.</p> <p>4) Діяльність агенцій із забезпечення якості у Бельгії.</p> <p>5) Управління якістю вищої освіти у Бельгії.</p>
12	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Республіки Болгарія.	<p>1) Нормативно-правові засади забезпечення якості вищої освіти у Болгарії.</p> <p>2) Процедура внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Болгарії.</p> <p>3) Процедура зовнішнього забезпечення якості вищої освіти у Болгарії.</p> <p>4) Діяльність агенцій із забезпечення якості у Болгарії.</p> <p>5) Управління якістю вищої освіти у Болгарії.</p>

13	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Республіки Хорватія.	<ul style="list-style-type: none"> 1) Нормативно-правові засади забезпечення якості вищої освіти у Хорватії. 2) Процедура внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Хорватії. 3) Процедура зовнішнього забезпечення якості вищої освіти у Хорватії. 4) Діяльність агенцій із забезпечення якості у Хорватії. 5) Управління якістю вищої освіти у Хорватії.
14	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Королівства Данія.	<ul style="list-style-type: none"> 1) Нормативно-правові засади забезпечення якості вищої освіти у Данії. 2) Процедура внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Данії. 3) Процедура зовнішнього забезпечення якості вищої освіти у Данії. 4) Діяльність агенцій із забезпечення якості у Данії. 5) Управління якістю вищої освіти у Данії.
15	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Республіки Естонія.	<ul style="list-style-type: none"> 1) Нормативно-правові засади забезпечення якості вищої освіти в Естонії. 2) Процедура внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Естонії. 3) Процедура зовнішнього забезпечення якості вищої освіти в Естонії. 4) Діяльність агенцій із забезпечення якості в Естонії. 5) Управління якістю вищої освіти в Естонії.
16	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Фінляндської Республіки.	<ul style="list-style-type: none"> 1) Нормативно-правові засади забезпечення якості вищої освіти у Фінляндії. 2) Процедура внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Фінляндії. 3) Процедура зовнішнього забезпечення якості вищої освіти у Фінляндії. 4) Діяльність агенцій із забезпечення якості у Фінляндії. 5) Управління якістю вищої освіти у Фінляндії.
17	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Французької Республіки.	<ul style="list-style-type: none"> 1) Нормативно-правові засади забезпечення якості вищої освіти у Франції. 2) Процедура внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Франції. 3) Процедура зовнішнього забезпечення якості вищої освіти у Франції. 4) Діяльність агенцій із забезпечення якості у Франції. 5) Управління якістю вищої освіти у Франції.

18	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Федеративної Республіки Німеччини.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Нормативно-правові засади забезпечення якості вищої освіти у Німеччині. 2) Процедура внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Німеччині. 3) Процедура зовнішнього забезпечення якості вищої освіти у Німеччині. 4) Діяльність агенцій із забезпечення якості у Німеччині. 5) Управління якістю вищої освіти у Німеччині.
19	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Грецької Республіки.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Нормативно-правові засади забезпечення якості вищої освіти у Греції. 2) Процедура внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Греції. 3) Процедура зовнішнього забезпечення якості вищої освіти у Греції. 4) Діяльність агенцій із забезпечення якості у Греції. 5) Управління якістю вищої освіти у Греції.
20	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Італійської Республіки.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Нормативно-правові засади забезпечення якості вищої освіти в Італії. 2) Процедура внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Італії. 3) Процедура зовнішнього забезпечення якості вищої освіти в Італії. 4) Діяльність агенцій із забезпечення якості в Італії. 5) Управління якістю вищої освіти в Італії.
21	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Республіки Угорщина.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Нормативно-правові засади забезпечення якості вищої освіти в Угорщині. 2) Процедура внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Угорщині. 3) Процедура зовнішнього забезпечення якості вищої освіти в Угорщині. 4) Діяльність агенцій із забезпечення якості в Угорщині. 5) Управління якістю вищої освіти в Угорщині.
22	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Республіки Ірландія.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Нормативно-правові засади забезпечення якості вищої освіти в Ірландії. 2) Процедура внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Ірландії. 3) Процедура зовнішнього забезпечення якості вищої освіти в Ірландії. 4) Діяльність агенцій із забезпечення якості в Ірландії. 5) Управління якістю вищої освіти в Ірландії.

23	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Литовської Республіки.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Нормативно-правові засади забезпечення якості вищої освіти у Литві. 2) Процедура внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Литві. 3) Процедура зовнішнього забезпечення якості вищої освіти у Литві. 4) Діяльність агенцій із забезпечення якості у Литві. 5) Управління якістю вищої освіти у Литві.
24	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Королівства Нідерландів.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Нормативно-правові засади забезпечення якості вищої освіти у Нідерландах. 2) Процедура внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Нідерландах. 3) Процедура зовнішнього забезпечення якості вищої освіти у Нідерландах. 4) Діяльність агенцій із забезпечення якості у Нідерландах. 5) Управління якістю вищої освіти у Нідерландах.
25	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Республіки Польща.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Нормативно-правові засади забезпечення якості вищої освіти у Польщі. 2) Процедура внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Польщі. 3) Процедура зовнішнього забезпечення якості вищої освіти у Польщі. 4) Діяльність агенцій із забезпечення якості у Польщі. 5) Управління якістю вищої освіти у Польщі.
26	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Португальської Республіки.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Нормативно-правові засади забезпечення якості вищої освіти у Португалії. 2) Процедура внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Португалії. 3) Процедура зовнішнього забезпечення якості вищої освіти у Португалії. 4) Діяльність агенцій із забезпечення якості у Португалії. 5) Управління якістю вищої освіти у Португалії.
27	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Румунії.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Нормативно-правові засади забезпечення якості вищої освіти у Румунії. 2) Процедура внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Румунії.

		<p>3) Процедура зовнішнього забезпечення якості вищої освіти у Румунії.</p> <p>4) Діяльність агенцій із забезпечення якості у Румунії.</p> <p>5) Управління якістю вищої освіти у Румунії.</p>
28	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Республіки Словенія.	<p>1) Нормативно-правові засади забезпечення якості вищої освіти у Словенії.</p> <p>2) Процедура внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Словенії.</p> <p>3) Процедура зовнішнього забезпечення якості вищої освіти у Словенії.</p> <p>4) Діяльність агенцій із забезпечення якості у Словенії.</p> <p>5) Управління якістю вищої освіти у Словенії.</p>
29	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Королівства Іспанія.	<p>1) Нормативно-правові засади забезпечення якості вищої освіти в Іспанії.</p> <p>2) Процедура внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Іспанії.</p> <p>3) Процедура зовнішнього забезпечення якості вищої освіти в Іспанії.</p> <p>4) Діяльність агенцій із забезпечення якості в Іспанії.</p> <p>5) Управління якістю вищої освіти в Іспанії.</p>
30	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії.	<p>1) Нормативно-правові засади забезпечення якості вищої освіти у Великій Британії та Північній Ірландії.</p> <p>2) Процедура внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Великій Британії та Північній Ірландії.</p> <p>3) Процедура зовнішнього забезпечення якості вищої освіти у Великій Британії та Північній Ірландії.</p> <p>4) Діяльність агенцій із забезпечення якості у Великій Британії та Північній Ірландії.</p> <p>5) Управління якістю вищої освіти у Великій Британії та Північній Ірландії.</p>

2.2.2. Семінарські заняття:

№	Тема	План
1	Система забезпечення якості вищої освіти у країнах ЄС.	1) Якість української професійної освіти: проблеми та перспективи. 2) Процес забезпечення якості в системі вищої освіти у країнах ЄС. 3) Особливі тенденції у забезпеченні якості вищої освіти у різних країнах ЄС.
2	Реалізація стандартів щодо забезпечення якості вищої освіти: український і європейський досвід.	1) Вітчизняні та європейські стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості освіти: порівняльний аспект (на прикладі Стандартів і рекомендацій із забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти / The Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area (ESG)). 2) Агенції із забезпечення якості освіти: європейський досвід. 3) Європейське студентське об'єднання / European Students' Union (ESU). 4) Європейський реєстр із забезпечення якості освіти / European Quality Assurance Register (EQAR). 5) Європейська базова рамка забезпечення якості освіти / European Quality Assurance Reference Framework (EQARF).
3	Методи та технології експертного супроводу забезпечення якості вищої освіти.	1) Методи експертного супроводу забезпечення якості вищої освіти. 2) Технології експертного супроводу забезпечення якості вищої освіти. 3) Експертний висновок щодо якості викладацького складу вищого навчального закладу. 4) Особливості підготовки експертного висновку щодо якості освітньої програми. 5) Технології підготовки експертного висновку щодо якості навчального посібника.
4	Організаційні форми та методи експертної діяльності у вищій освіті.	1) Відбір організаційних форм та методів експертної діяльності. 2) Підготовка інструментарію для проведення експертизи. 3) Технологія проведення експертизи. 4) Статистичний аналіз результатів. 5) Підготовка звіту за результатами експертного оцінювання.

5	<p>Нормативно-правове забезпечення якості вищої освіти ЄС та України.</p>	<p>1) Документи ЄС щодо забезпечення якості освіти.</p> <p>1.1. Рекомендації Європейського Парламенту і Ради ЄС від 23 квітня 2008 р. щодо затвердження Європейської рамки кваліфікацій для навчання впродовж життя (2008/С 111/01).</p> <p>1.2. Стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти, підготовлених для ухвалення на конференції Міністрів в Єревані, ухвалених 14-15 травня 2015 р.</p> <p>1.3. «Towards Trust in Quality Assurance System» № 516935-TEMPUS-1-2011-1-FITEMPUS-SMGR, 15.10.2011-14.10.2014.</p> <p>1.4. «Arbeitsprogramm Allgemeine und berufliche Bildung 2010» («Програма дій з освіти й навчання 2010»).</p> <p>1.5. «Das Programm für Lebenslanges Lernen» («Програма безперервного навчання»).</p> <p>1.6. «Strategischer Rahmen für die europäische Zusammenarbeit auf dem Gebiet der allgemeinen und beruflichen Bildung (ET 2020)» («Стратегічні рамки європейського співробітництва в галузі освіти й навчання (ET 2020)»).</p> <p>2) Болонська декларація: завдання і реалізація основних принципів.</p> <p>3) Ліцензування та акредитація освітньої діяльності.</p> <p>4) Нормативно-правове забезпечення якості освіти в Україні в контексті європейської інтеграції.</p>
6	<p>Поняття внутрішнього моніторингу. Мета. Задачі. Інструментарій.</p>	<p>1) Схеми та моделі моніторингових досліджень.</p> <p>2) Переваги внутрішнього моніторингу якості вищої освіти.</p> <p>3) Інструментарій внутрішнього моніторингу якості вищої освіти.</p> <p>4) Рейтинги в моніторингових дослідженнях.</p> <p>5) Моніторинг систем управління якістю вищих навчальних закладів за стандартами ISO 9000:2000.</p>
7	<p>Індикатори якості освіти у країнах ЄС.</p>	<p>1) Індикатори якості освіти (підходи до їх вибору та класифікації).</p> <p>2) Огляд індикаторів якості освіти Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР). Характеристика системи освіти України за вказаними індикаторами.</p>

		<p>3) Показники якості освіти, що використовуються ЮНЕСКО. Характеристика системи освіти України за вказаними індикаторами.</p> <p>4) Технологія визначення Індексу людського розвитку.</p> <p>5) Освітні індикатори, рекомендовані Радою з освіти ЄС. Характеристика системи освіти України за вказаними індикаторами.</p>
8	Управління процесом упровадження освітніх інновацій у країнах ЄС.	<p>1) Технологія розробки інноваційного освітнього проекту.</p> <p>2) Експертиза інноваційного освітнього проекту.</p> <p>3) Етапи впровадження освітніх інновацій у практику роботи навчального закладу.</p> <p>4) Сучасні підходи до оцінювання ефективності впровадження освітніх інновацій у практику роботи навчального закладу.</p> <p>5) Процедура проведення експертизи інноваційної діяльності навчального закладу та форма представлення її результатів.</p>
9	Діяльність міжнародних організацій у галузі проведення компаративістських досліджень з освіти.	<p>1) Європейська асоціація із забезпечення якості вищої освіти (European Association for Quality Assurance in Higher Education).</p> <p>2) Центральна і Східна Європейська мережа із забезпечення якості вищої освіти (Central and Eastern European Network for Quality Assurance in Higher Education) (CEENQA).</p> <p>3) Міжнародна мережа агенцій із забезпечення якості вищої освіти (International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education) (INQAANE).</p> <p>4) Європейська Асоціація установ вищої освіти (European Association of Institutions in Higher Education) (EURASHE)</p> <p>5) Європейська асоціація університетів (European University Association) (EUA).</p>
10	Діяльність агенцій із забезпечення якості вищої освіти в Австрії.	<p>1) Якість вищої освіти в Австрії: процедури внутрішнього та зовнішнього забезпечення.</p> <p>2) Діяльність Агентства із забезпечення якості й акредитації (Agency For Quality Assurance and Accreditation) (мета, обов'язки, склад та діяльність експертів, міжнародна діяльність).</p> <p>3) Етична політика Агентства із забезпечення якості й акредитації (Agency For Quality Assurance and Accreditation) (принципи, правила, рекомендації діяльності).</p>

		<p>4) Процедури акредитації в Австрії.</p> <p>5) Система управління якістю вищої освіти в Австрії.</p>
11	Діяльність агенцій із забезпечення якості вищої освіти в Бельгії.	<p>1) Якість вищої освіти в Бельгії: процедури внутрішнього та зовнішнього забезпечення.</p> <p>2) Діяльність агентств із забезпечення якості вищої освіти в Бельгії:</p> <p>2.1. Агентство із забезпечення якості вищої освіти (Agency for Quality Assurance in Higher Education) (мета, обов'язки, склад та діяльність експертів, міжнародна діяльність).</p> <p>2.2. Відділ забезпечення якості Фламандської ради університетів та університетських коледжів (Flemish Council of Universities and University Colleges - Quality Assurance Unit) (мета, обов'язки, склад та діяльність експертів, міжнародна діяльність).</p> <p>3) Етична політика Агентства із забезпечення якості вищої освіти (Agency for Quality Assurance in Higher Education) (принципи, правила, рекомендації діяльності).</p> <p>4) Процедури акредитації в Бельгії.</p> <p>5) Система управління якістю вищої освіти в Бельгії.</p>
12	Діяльність агенцій із забезпечення якості вищої освіти в Болгарії.	<p>1) Якість вищої освіти в Болгарії: процедури внутрішнього та зовнішнього забезпечення.</p> <p>2) Діяльність Агентства із національної оцінки та акредитації (National Evaluation and Accreditation Agency) (мета, обов'язки, склад та діяльність експертів, міжнародна діяльність).</p> <p>3) Етична політика Агентства із національної оцінки та акредитації (National Evaluation and Accreditation Agency) (принципи, правила, рекомендації діяльності).</p> <p>4) Процедури акредитації в Болгарії.</p> <p>5) Система управління якістю вищої освіти в Болгарії.</p>
13	Діяльність агенцій із забезпечення якості вищої освіти в Хорватії.	<p>1) Якість вищої освіти в Хорватії: процедури внутрішнього та зовнішнього забезпечення.</p> <p>2) Діяльність Агентства з науки та вищої освіти (Agency for Science and Higher Education) (мета, обов'язки, склад та діяльність експертів, міжнародна діяльність).</p> <p>3) Етична політика Агентства з науки та вищої освіти (Agency for Science and Higher Education) (принципи, правила, рекомендації діяльності).</p>

		<p>4) Процедури акредитації в Хорватії.</p> <p>5) Система управління якістю вищої освіти в Хорватії.</p>
14	Діяльність агенцій із забезпечення якості вищої освіти в Данії.	<p>1) Якість вищої освіти в Данії: процедури внутрішнього та зовнішнього забезпечення.</p> <p>2) Діяльність Данського інституту з акредитації (The Danish Accreditation Institution) (мета, обов'язки, склад та діяльність експертів, міжнародна діяльність).</p> <p>3) Етична політика Данського інституту з акредитації (The Danish Accreditation Institution) (принципи, правила, рекомендації діяльності).</p> <p>4) Процедури акредитації в Данії.</p> <p>5) Система управління якістю вищої освіти в Данії.</p>
15	Діяльність агенцій із забезпечення якості вищої освіти в Естонії.	<p>1) Якість вищої освіти в Естонії: процедури внутрішнього та зовнішнього забезпечення.</p> <p>2) Діяльність Естонського агентства якості вищої та професійної освіти (Estonian Quality Agency for Higher and Vocational Education) (мета, обов'язки, склад та діяльність експертів, міжнародна діяльність).</p> <p>3) Етична політика Естонського агентства якості вищої та професійної освіти (Estonian Quality Agency for Higher and Vocational Education) (принципи, правила, рекомендації діяльності).</p> <p>4) Процедури акредитації в Естонії.</p> <p>5) Система управління якістю вищої освіти в Естонії.</p>
16	Діяльність агенцій із забезпечення якості вищої освіти у Фінляндії.	<p>1) Якість вищої освіти у Фінляндії: процедури внутрішнього та зовнішнього забезпечення.</p> <p>2) Діяльність Ради з оцінки освіти в Фінляндії (Finnish Education Evaluation Council) (мета, обов'язки, склад та діяльність експертів, міжнародна діяльність).</p> <p>3) Етична політика Ради з оцінки освіти в Фінляндії (Finnish Education Evaluation Council) (принципи, правила, рекомендації діяльності).</p> <p>4) Процедури акредитації у Фінляндії.</p> <p>5) Система управління якістю вищої освіти у Фінляндії.</p>
17	Діяльність агенцій із забезпечення якості вищої освіти у Франції.	<p>1) Якість вищої освіти у Франції: процедури внутрішнього та зовнішнього забезпечення.</p> <p>2) Діяльність агентств із забезпечення якості освіти у Франції:</p> <p>2.1. Вища рада з оцінки наукових досліджень</p>

		<p>і вищої освіти (High Council for the Evaluation of Research and Higher Education) (мета, обов'язки, склад та діяльність експертів, міжнародна діяльність).</p> <p>2.2. Інженерна комісія у Франції (Commission des Titres d'Ingénieur).</p> <p>3) Етична політика агенцій із забезпечення якості освіти у Франції (принципи, правила, рекомендації діяльності).</p> <p>4) Процедури акредитації у Франції.</p> <p>5) Система управління якістю вищої освіти у Франції.</p>
18	Діяльність агенцій із забезпечення якості вищої освіти у Німеччині.	<p>1) Якість вищої освіти у Німеччині: процедури внутрішнього та зовнішнього забезпечення.</p> <p>2) Діяльність агенцій із забезпечення якості вищої освіти у Німеччині:</p> <p>2.1. Інститут забезпечення якості, акредитації, сертифікації (Accreditation, Certification and Quality Assurance Institute).</p> <p>2.2. Акредитаційне агентство з вивчення програм в галузі охорони здоров'я та соціальних наук (Accreditation Agency for Study Programmes in Health and Social Sciences).</p> <p>2.3. Агентство із забезпечення якості за допомогою акредитації освітніх програм (Agency for Quality Assurance through Accreditation of Study Programmes).</p> <p>2.4. Агентство федеральної землі Баден-Вюртемберг з оцінювання (Evaluation Agency of Baden-Württemberg).</p> <p>2.5. Фонд міжнародного ділового адміністрування акредитації (Foundation for International Business Administration Accreditation).</p> <p>2.6. Німецька рада з акредитації (German Accreditation Council).</p> <p>2.7. Центральне агентство з оцінки та акредитації (Central Agency for Evaluation and Accreditation).</p> <p>3. Етична політика агенцій із забезпечення якості освіти у Німеччині (принципи, правила, рекомендації діяльності).</p> <p>4. Процедури акредитації у Німеччині.</p> <p>5. Система управління якістю вищої освіти у Німеччині.</p>

19	Діяльність агенцій із забезпечення якості вищої освіти у Греції.	<p>1) Якість вищої освіти у Греції: процедури внутрішнього та зовнішнього забезпечення.</p> <p>2) Діяльність Агентства із забезпечення якості й акредитації (Hellenic Quality Assurance and Accreditation Agency) (мета, обов'язки, склад та діяльність експертів, міжнародна діяльність).</p> <p>3) Етична політика Агентства із забезпечення якості й акредитації (Hellenic Quality Assurance and Accreditation Agency) (принципи, правила, рекомендації діяльності).</p> <p>4) Процедури акредитації у Греції.</p> <p>5) Система управління якістю вищої освіти у Греції.</p>
20	Діяльність агенцій із забезпечення якості вищої освіти в Італії.	<p>1) Якість вищої освіти в Італії: процедури внутрішнього та зовнішнього забезпечення.</p> <p>2) Діяльність Агентства з оцінки та сприяння забезпеченню якості на Церковних факультетах (Agency for the Evaluation and Promotion of Quality in Ecclesiastical Faculties) (мета, обов'язки, склад та діяльність експертів, міжнародна діяльність).</p>
		<p>3) Етична політика Агентства з оцінки та сприяння забезпеченню якості на Церковних факультетах (Agency for the Evaluation and Promotion of Quality in Ecclesiastical Faculties) (принципи, правила, рекомендації діяльності).</p> <p>4) Процедури акредитації в Італії.</p> <p>5) Система управління якістю вищої освіти в Італії.</p>
21	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Республіки Угорщина.	<p>1) Якість вищої освіти в Угорщині: процедури внутрішнього та зовнішнього забезпечення.</p> <p>2) Діяльність Угорського комітету з акредитації (Hungarian Accreditation Committee, Budapest) (мета, обов'язки, склад та діяльність експертів, міжнародна діяльність).</p> <p>3) Етична політика Угорського комітету з акредитації (Hungarian Accreditation Committee, Budapest) (принципи, правила, рекомендації діяльності).</p> <p>4) Процедури акредитації в Угорщині.</p> <p>5) Система управління якістю вищої освіти в Угорщині.</p>
22	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Республіки Ірландія.	<p>1) Якість вищої освіти в Ірландії: процедури внутрішнього та зовнішнього забезпечення.</p> <p>2) Діяльність Агентства «Якість і кваліфікація Ірландії» (Quality and Qualifications Ireland) (мета, обов'язки, склад та діяльність експертів, міжнародна діяльність).</p>

		<p>3) Етична політика Агентства «Якість і кваліфікація Ірландії» (Quality and Qualifications Ireland) (принципи, правила, рекомендації діяльності).</p> <p>4) Процедури акредитації в Ірландії.</p> <p>5) Система управління якістю вищої освіти в Ірландії.</p>
23	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Литовської Республіки.	<p>1) Якість вищої освіти у Литві: процедури внутрішнього та зовнішнього забезпечення.</p> <p>2) Діяльність Центру оцінки якості вищої освіти (Centre for Quality Assessment in Higher Education) (мета, обов'язки, склад та діяльність експертів, міжнародна діяльність).</p> <p>3) Етична політика Центру оцінки якості вищої освіти (Centre for Quality Assessment in Higher Education) (принципи, правила, рекомендації діяльності).</p> <p>4) Процедури акредитації у Литві.</p> <p>5) Система управління якістю вищої освіти у Литві.</p>
24	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Королівства Нідерландів.	<p>1) Якість вищої освіти у Нідерландах: процедури внутрішнього та зовнішнього забезпечення.</p> <p>2) Діяльність агенцій із забезпечення якості вищої освіти у Нідерландах:</p> <p>2.1. Акредитаційна організація Нідерландів і Фландрії (Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders).</p>
		<p>2.2. Агентство «Забезпечення якості Нідерландських університетів» (Quality Assurance Netherlands Universities) (мета, обов'язки, склад та діяльність експертів, міжнародна діяльність).</p> <p>3) Етична політика агенцій із забезпечення якості освіти у Нідерландах (принципи, правила, рекомендації діяльності).</p> <p>4) Процедури акредитації у Нідерландах.</p> <p>5) Система управління якістю вищої освіти у Нідерландах.</p>
25	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Республіки Польща.	<p>1) Якість вищої освіти у Польщі: процедури внутрішнього та зовнішнього забезпечення.</p> <p>2) Діяльність Польського акредитаційного комітету (Polish Accreditation Committee) (мета, обов'язки, склад та діяльність експертів, міжнародна діяльність).</p> <p>3) Етична політика Польського акредитаційного комітету (Polish Accreditation Committee) (принципи, правила, рекомендації діяльності).</p>

		<p>4) Процедури акредитації у Польщі.</p> <p>5) Система управління якістю вищої освіти у Польщі.</p>
26	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Португальської Республіки.	<p>1) Якість вищої освіти у Португалії: процедури внутрішнього та зовнішнього забезпечення.</p> <p>2) Діяльність Агентства з оцінки та акредитації вищої освіти (Agency for Evaluation and Accreditation of Higher Education) (мета, обов'язки, склад та діяльність експертів, міжнародна діяльність).</p> <p>3) Етична політика Агентства з оцінки та акредитації вищої освіти (Agency for Evaluation and Accreditation of Higher Education) (принципи, правила, рекомендації діяльності).</p> <p>4) Процедури акредитації у Португалії.</p> <p>5) Система управління якістю вищої освіти у Португалії.</p>
27	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Румунії.	<p>1) Якість вищої освіти у Румунії: процедури внутрішнього та зовнішнього забезпечення.</p> <p>2) Діяльність Агентства із забезпечення якості у вищій освіті (Agency for Quality Assurance in Higher Education) (мета, обов'язки, склад та діяльність експертів, міжнародна діяльність).</p> <p>3) Етична політика Агентства із забезпечення якості у вищій освіті (Agency for Quality Assurance in Higher Education) (принципи, правила, рекомендації діяльності).</p> <p>4) Процедури акредитації у Румунії.</p> <p>5) Система управління якістю вищої освіти у Румунії.</p>
28	Забезпечення якості вищої освіти: досвід Республіки Словенія.	<p>1) Якість вищої освіти у Словенії: процедури внутрішнього та зовнішнього забезпечення.</p> <p>2) Діяльність Словенського агентства із забезпечення якості вищої освіти (Slovenian Quality Assurance Agency for Higher Education) (мета, обов'язки, склад та діяльність експертів, міжнародна діяльність).</p> <p>3) Етична політика Словенського агентства із забезпечення якості вищої освіти (Slovenian Quality Assurance Agency for Higher Education) (принципи, правила, рекомендації діяльності).</p> <p>4) Процедури акредитації у Словенії.</p> <p>5) Система управління якістю вищої освіти у Словенії.</p>
29	Забезпечення якості вищої	<p>1) Якість вищої освіти в Іспанії: процедури внутрішнього та зовнішнього забезпечення.</p>

	<p>освіти: досвід Королівства Іспанія.</p>	<p>2) Діяльність агентств із забезпечення якості вищої освіти в Іспанії:</p> <p>2.1. Андалузське агентство знань, Департамент оцінки та акредитації (Andalusian Agency of Knowledge, Department of Evaluation and Accreditation).</p> <p>2.2. Арагонське агентство з оцінки якості та акредитації (Aragon Agency for Quality Assessment and Accreditation).</p> <p>2.3. Агентство по забезпеченню якості для університетської системи у Кастилія-Леоні (Quality Assurance Agency for the University System in Castilla y León).</p> <p>2.4. Агентство по забезпеченню якості в університетській системі Галіції (Agency for Quality Assurance in the Galician University System).</p> <p>2.5. Національне агентство з оцінки якості та акредитації Іспанії (National Agency for Quality Assessment and Accreditation of Spain).</p> <p>2.6. Агентство із забезпечення якості Каталонського університету (Catalan University Quality Assurance Agency).</p> <p>2.7. Мадридський фонд знань (Madrimasd Knowledge Foundation).</p> <p>2.8. Агентство з якості університетської системи Баску (Agency for the Quality of the Basque University System) (мета, обов'язки, склад та діяльність експертів, міжнародна діяльність).</p> <p>3) Етична політика агентств із забезпечення якості освіти в Іспанії (принципи, правила, рекомендації діяльності).</p> <p>4) Процедури акредитації в Іспанії.</p> <p>5) Система управління якістю вищої освіти в Іспанії.</p>
30	<p>Забезпечення якості вищої освіти: досвід Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії.</p>	<p>1) Якість вищої освіти у Великій Британії: процедури внутрішнього та зовнішнього забезпечення.</p> <p>2) Діяльність агенцій із забезпечення якості вищої освіти у Великій Британії:</p> <p>2.1. Британська рада з акредитації (British Accreditation Council).</p> <p>2.2. Агентство із забезпечення якості вищої освіти (Quality Assurance Agency for Higher Education) (мета, обов'язки, склад та діяльність експертів, міжнародна діяльність).</p> <p>3) Етична політика агенцій із забезпечення якості освіти у Великій Британії (принципи, правила, рекомендації діяльності).</p>

	4) Процедури акредитації у Великій Британії. 5) Система управління якістю вищої освіти у Великій Британії.
--	---

2.2.3. Інтерактивні заняття

№	Теми тренінгів	Теми інтенсивів
1	Рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти: досвід ЄС.	Перспективні напрями використання досвіду країн Північної Європи із забезпечення якості вищої освіти в Україні (Королівства Данія, Литовської Республіки, Фінляндської Республіки, Республіки Естонія).
2	Критерії та показники ефективності діяльності експерта з якості освіти у країнах ЄС.	
3	Методи та технології експертного супроводу забезпечення якості вищої освіти у країнах ЄС.	Перспективні напрями використання досвіду країн Південної Європи із забезпечення якості вищої освіти в Україні (Грецької Республіки, Італійської Республіки, Португальської Республіки, Республіки Словенія, Королівства Іспанія, Республіки Хорватія).
4	Процедура акредитації: досвід ЄС.	
5	Діяльність експерта з акредитації.	Перспективні напрями використання досвіду країн Західної Європи із забезпечення якості вищої освіти в Україні (Австрійської Республіки, Королівства Бельгія, Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії, Федеративної Республіки Німеччини, Республіки Ірландія, Французької Республіки, Королівства Нідерландів).
6	Індикатори якості освіти у країнах ЄС.	
7	Експертиза освітніх програм.	Перспективні напрями використання досвіду країн Східної Європи із забезпечення якості вищої освіти в Україні (Республіки Болгарія, Республіки Угорщина, Республіки Польща, Румунія).
8	Експертиза інновацій для забезпечення якості вищої освіти у країнах ЄС.	

9	<p>Методологія порівняльних досліджень. Параметри експертизи освітніх систем, явищ, процесів.</p>	
10	<p>Етичний кодекс експерта у галузі освіти.</p>	
11	<p>Діяльність агенцій із забезпечення якості вищої освіти у країнах ЄС.</p>	

III. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ВИВЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО МОДУЛЯ

Методологічну основу дослідження проблеми якості вищої освіти та експертного супроводу її забезпечення в країнах ЄС на філософському рівні складають положення про нерозривний зв'язок культури та освіти; єдності теорії та практики. На рівні загальнонаукової методології – положення про гуманізацію і гуманітаризацію вищої освіти; принципи толерантності, культуровідповідності, системності. На рівні конкретно наукової методології – концептуальні ідеї порівняльної педагогіки з метою аналізу прогресивного досвіду країн ЄС щодо забезпечення якості вищої освіти. На технологічному рівні – методика проведення дослідження якості вищої освіти та експертного супроводу її забезпечення в країнах ЄС.

Основне методологічне питання модуля полягає у тому, якою мірою і в яких формах можливо та доцільно використовувати у вітчизняній системі освіти досягнення сучасного європейського досвіду забезпечення якості вищої освіти за умови врахування національних традицій, а також особливостей історичної доби сучасної України.

Модуль побудований з урахуванням європейського досвіду викладання дисципліни «Компаративістика у сфері освіти», зокрема у Республіці Польща, а також на основі вивчення і порівняльного аналізу діяльності агентств із забезпечення якості освіти, нормативно-правових баз (документів ЮНЕСКО, Ради Європи, ЄС, Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), міністерств освіти тощо), концепцій і стратегій забезпечення якості освіти у провідних європейських країнах, педагогічних досліджень закордонних і вітчизняних науковців, статистичних джерел.

Методологію викладання модуля ми розглядаємо як організацію діяльності щодо досягнення основних завдань проекту і включаємо в неї проведення лекційних, семінарських та інтерактивних занять. Для виконання завдання щодо оволодіння системою знань з питань забезпечення якості освіти та її експертного супроводу в країнах ЄС рекомендовано використовувати такий метод навчання як *лекція* (передбачено проведення 30 лекцій, 60 год.). З метою закріплення знань майбутніх докторів філософії з питань якості вищої освіти та експертного супроводу її забезпечення в країнах ЄС, а також для засвоєння ними основних європейських стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості вищої освіти буде проведено 30 *семінарів* (60 год.). Для реалізації завдання щодо опанування майбутніми докторами філософії технологіями експертного супроводу забезпечення якості вищої освіти, модулем передбачено проведення *інтерактивних занять* (60 год.), таких

як: усний журнал, ПОПС-формула, круглий стіл, ділова гра, коучинг-сесія, кейс-стаді, симпозиум, банк ідей, майстер-клас, тренінг-марафон, педагогічна майстерня, методичний театр, дебати, вікторина, відкритий мікрофон та науково-практична конференція з онлайн-трансляцією.

З метою виконання завдання щодо популяризації прогресивного досвіду ЄС з питань якості вищої освіти та експертного супроводу її забезпечення рекомендовано створення веб-сайту, а також публікації у періодичних виданнях, співпрацю із ЗМІ та медіа.

Під час проведення занять освітнього модуля рекомендовано використовувати різні *засоби навчання*, зокрема: графічні (малюнки, схеми, карти, презентації); технічні (аудіо та відео записи); навчально-методичні матеріали; ПК, SMART-дошка та Інтернет. Використання різних засобів навчання дає можливість легшому засвоєнню теоретичної та практичної інформації майбутніми докторами філософії, а також поширювати інформацію за межами визначеної аудиторії. Такою інформацією можна легко наповнювати веб-сайт присвячений модулю, що відкриває необмежені можливості у розширенні аудиторії через мережу Інтернет, а також популяризувати досвід ЄС серед широкої громадськості. Функціонування ж веб-сайту як відкритої платформи дасть можливість для нарощення кількості аудиторії через наукові дискусії між студентами, аспірантами, викладачами, науковцями, управлінськими органами у межах вишу, між вишами та колегами з-за кордону і, відповідно, широку популяризацію досвіду країн ЄС.

Інтерактивні заняття передбачені освітнім модулем бажано висвітлювати шляхом онлайн-трансляції.

IV. ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО МОДУЛЯ

4.1. Моніторинг

Система контролю якості та моніторингу освітнього модуля повинна здійснюватися за такими *критеріями*:

- досягнення поставлених цілей;
- виявлення можливих відхилень від плану та їх причин;
- прогнозування наслідків відхилень від плану;
- обґрунтування управлінських рішень.

У ході реалізації модуля передбачається здійснення внутрішнього та зовнішнього моніторингу його виконання.

Внутрішній моніторинг – щомісячно, передбачає розробку та проведення анкетування за показниками:

- кількість проведених занять (год.);
- аудиторія (кількість, стать, місце роботи);
- використання бюджету;
- просування;
- публікації;
- функціонування сайту.

Зовнішній моніторинг планується проводити з періодичністю 1 раз на рік з метою інтегральної оцінки реалізації модуля в цілому.

Види контролю: попередній, поточний, заключний.

Для здійснення аналізу ходу виконання модуля, прогнозування наслідків відхилень від плану та обґрунтування управлінських рішень щодо коригування плану модуля до фактичного початку робіт з його реалізації має здійснюватись попередній контроль. Попередній контроль необхідний для визначення ресурсного забезпечення робіт (чи достатні трудові, матеріальні, фінансові ресурси).

Безпосередньо при реалізації освітнього модуля з цією ж метою необхідно здійснювати поточний контроль. У межах поточного контролю необхідно порівнювати досягнуті результати за встановленими вартісними, тимчасовими та ресурсними характеристиками:

- контроль часу (досягнення проміжних цілей та обсягів робіт);
- бюджету (рівень витрачання фінансових коштів);
- ресурсів (фактичні витрати матеріально-технічних ресурсів);
- якості (рівень якості робіт).

Заключний контроль рекомендовано здійснювати шляхом залучення зовнішнього експерта з оцінювання.

Система контролю якості та моніторингу освітнього модуля

передбачає використання таких *методів оцінки* як: реєстраційні списки; анкетування із запропонованою шкалою (самооцінювання) «на вході та виході»; оцінка незалежних експертів; статистичний метод (зокрема, щодо ефективності функціонування веб-сайту: кількість авторизованих користувачів, кількість переглядів; кількість завантажень) тощо.

Задля оцінки рівня реалізації модуля пропонується застосовувати такі *методи оцінки*, як-то:

- 1) реєстраційні списки;
- 2) анкетування із запропонованою шкалою (самооцінювання) «на вході та виході»;
- 3) оцінка незалежних експертів;
- 4) статистичний метод (зокрема, щодо ефективності функціонування веб-сайту: кількість авторизованих користувачів, кількість переглядів; кількість завантажень тощо).

4.2 Поширення інформації

Поширення інформації щодо виконання модуля доцільно реалізовувати шляхом створення та підтримки функціонування веб-сайту, на якому будуть презентовані основні здобуті результати та напрацювання, зокрема, окрім матеріалів робочої програми, також наукові, науково-популярні, інформаційні публікації (одноосібні та колективні) учасників модуля.

Підсумкову науково-практичну конференцію варто проводити з онлайн-трансляцією, що дозволить залучити до обговорення ширшу аудиторію, яка цікавиться проблематикою якості вищої освіти та експертного супроводу її забезпечення.

Корисною вважаємо співпрацю із ЗМІ та медіа, яку також варто запланувати.

ВИСНОВКИ

Процес реалізації освітнього модуля необхідно координувати згідно чітко визначеним очікуваним результатам.

До таких результатів можемо зарахувати такі як:

1. Залучення аудиторії у кількості 40 осіб.
2. Підвищення рівня знань у майбутніх докторів філософії (Ph.D) з питань якості вищої освіти та експертного супроводу її забезпечення в країнах ЄС.
3. Засвоєння майбутніми докторами філософії (Ph.D) основних європейських стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості вищої освіти.
4. Опанування майбутніми докторами філософії (Ph.D) технологіями експертного супроводу забезпечення якості вищої освіти.
5. Поширення інформації про освітній модуль шляхом функціонування веб-сайту та завдяки співпраці зі ЗМІ та медіа.
6. Включення до наукових журналів відкритого доступу рубрик присвячених питанням якості вищої освіти та експертного супроводу її забезпечення.
7. Наукові, науково-популярні, інформаційні публікації (одноосібні та колективні) учасників модуля з проблеми якості вищої освіти та експертного супроводу її забезпечення в країнах Європейського Союзу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Концепція забезпечення якості вищої освіти / Проект «TRUST». URL: http://dovira.eu/images/QA_concept_Final.pdf (дата звернення: 01.05.2020).
2. Концепція забезпечення якості вищої освіти України (за результатами проекту Tempus «TRUST» «Національна система забезпечення якості і взаємної довіри в системі вищої освіти України»). *Імператив якості: вчимося цінувати і оцінювати вищу освіту : навч. посіб.* Львів : «Компанія «Манускрипт»», 2014. С. 540–570. URL: http://theologia.ucu.edu.ua/images/files/kontseptsiya_osvity.pdf (дата звернення: 01.05.2020).
3. Сисоєва С. О., Батечко Н. Г. Вища освіта України: реалії сучасного розвитку : монографія. Київ : ВД ЕКМО. 2011. 344 с.
4. Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика : навчальний посібник. Рівне : Овід. 2012. 352 с.
5. Сисоєва С. О. Компаративістика у сфері освіти : навч. прогн. для спеціальностей 8.18010021 «Педагогіка вищої школи», 8.18010020 «Управління навчальним закладом» (освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр») / Київ, ун-т ім. Б. Грінченка. Київ : ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС». 2015. 78 с.

Навчальне видання

**ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ТА ЕКСПЕРТНИЙ СУПРОВІД ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:
ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до освітнього модуля

Розробники: Сисоєва Світлана Олександрівна,
Батечко Ніна Григорівна,
Тригуб Ілона Іванівна.

Підписано до друку 00.00.2020 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Гарнітура «Noto Serif». Друк офсетний.
Ум. др. аркушів 2,25. Обл.-вид. аркушів 2,1.
Наклад 300 прим. Замовлення №.

Видавництво: ФОП Ференець В.Б.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
Серія ДК № 2846 від 07.05.2007 р.
01033, м. Київ, вул. Жилянська, 7-Б, оф. 9., тел.: (050) 545-79-69

Друк: ТОВ «Видавниче Підприємство «Едельвейс»
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
Серія ДК № 4249 від 29.12.2011 р.
03170, м. Київ, вул. Зодчих, 74, тел.: (044) 361-78-68